

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE INZAKE ONTHEFFING OP BASIS VAN HOOFDSTUK 3 VAN DE WET NATUURBESCHERMING (WNB)

Ontheffinghouder : Woonservice
Activiteit : Sloop en nieuwbouw van woningen
Locatie : Andries Diepenbrugweg 7 t/m 17, Odoorn

Deze ontheffing wordt verleend voor de periode vanaf het moment van afgifte tot en met 1 april 2026.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe (GS) hebben besloten op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een ontheffing te verlenen aan Woonservice voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 en lid 4 van de Wnb waar het gaat om het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen en het opzettelijk verstoren van gewone dwergvleermuizen.

De ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1. Algemene voorschriften

- 1.1 De ontheffing wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soorten verleend.
- 1.2 Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- 1.3 De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthe indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4 Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder, haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- 1.5 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- 1.6 De ontheffinghouder dient, zodra de datum van aanvang van de werkzaamheden bekend is, doch uiterlijk 7 dagen van tevoren, hiervan melding te maken bij de provincie Drenthe. Dit kan door een e-mail te sturen naar vth@drenthe.nl.

2. Specifieke voorschriften

- 2.1 Er dient gewerkt te worden zoals beschreven in het Activiteitenplan, d.d. 12 mei 2021, zoals bijgevoegd bij de aanvraag en zover in deze ontheffing niet anders is aangegeven.
- 2.2 Kleine wijzigingen in de uitvoering van het project en de hieronder genoemde voorschriften kunnen doorgevoerd worden na afstemming met de ecoloog en in overleg met het bevoegd gezag/ toezichthouder en dienen minimaal ecologisch gelijkwaardig te zijn aan de in de aanvraag voorgestelde werkwijze.

- 2.3 Voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden dient door een ecologisch deskundige vastgesteld te zijn dat er geen beschermde soorten in de te renoveren woningen aanwezig zijn.
- 2.4 De in dit besluit beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient ten alle tijden op de locatie (papier of digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name ook de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit protocol te worden uitgevoerd.
- 2.5 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken wanneer en op welke wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek moet op verzoek worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichhouders of opsporingsambtenaren en is beschikbaar voor inzage voor het bevoegd gezag.
- 2.6 Het ongeschikt maken van woningen dient uitsluitend plaats te vinden voorafgaand aan de uitvoering van de sloopwerkzaamheden. Hierbij moet worden voorkomen dat verblijfplaatsen onnodig ongeschikt gemaakt worden omdat de werkzaamheden pas na het betreffende voortplantings- of winterseizoen plaatsvinden. De planning moet uitsluiten dat t.g.v. het ongeschikt maken van een broed-, kraam-, paar- of winterseizoen voor een soort onnodig verloren gaat.

Gewone dwergvleermuis

- 2.7 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. Indien de werkzaamheden niet buiten het kwetsbare seizoen van de gewone dwergvleermuis uitgevoerd kunnen worden, dienen de woningen voorafgaand aan het kwetsbare seizoen ongeschikt gemaakt te worden zodat er geen verstoring plaatsvindt van de gewone dwergvleermuis tijdens de werkzaamheden. Dit is uitgewerkt in het Activiteitenplan d.d. 12 mei 2021.
- 2.8 De ontheffinghouder dient, voorafgaand aan de sloop, minimaal vier tijdelijke Schwegler winterkasten (type 1 WQ) in of in de directe omgeving van het plangebied te realiseren. Deze kasten dienen minstens een half jaar al op de betreffende locaties te hangen, voordat de sloopwerkzaamheden aanvangen. Dit dient minimaal binnen 200 meter van de oorspronkelijke paar- en winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis gerealiseerd te zijn. Tevens dient de aan- en afvliegroute vrij te zijn van begroeiing alsmede ook vrij te zijn van kunstmatige lichtverstoring. De kasten dienen opgehangen te worden conform het genoemde in het Activiteitenplan, d.d. 12 mei 2021.
- 2.9. Deze vier tijdelijke verblijfplaatsen dienen tenminste één jaar, nadat de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd, beschikbaar te blijven voor de gewone dwergvleermuis. Verwijdering van deze tijdelijke verblijfplaatsen mag na deze periode alleen geschieden buiten de kwetsbare periode dan wel binnen de kwetsbare periode als door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat de verblijven niet in gebruik zijn.
- 2.10 Woonservice heeft een aantal woningen in eigendom in de buurt van het plangebied waar de vier tijdelijke kasten opgehangen kunnen worden. Het gaat om de woningen Liniekampen 21-35 en 36-42. De vier tijdelijke kasten dienen een halve meter uit de nok te worden geplaatst aan de woningen Liniekampen 21-35 en 35-42 in Odoorn, overeenkomstig figuur 4 in het Activiteitenplan d.d. 12 mei 2021.
- 2.11 Na afloop van de werkzaamheden dienen er in ieder geval zes duurzame en permanente interne verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis gerealiseerd te zijn in de nieuwbouw en/of dient men spouwmuren geschikt te houden middels open stootvoegen conform het Activiteitenplan d.d. 12 mei 2021. De invliegopening(en) van de interne verblijfplaatsen dienen

op minimaal 4 meter hoogte gerealiseerd te zijn en met een vrije aan- en afvliegroute. Tevens dienen de nieuwe, interne verblijfplaatsen vrij te zijn van kunstmatige lichtverstoring.

3. Overige voorschriften

- 3.1 Een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend dient ten minste aanwezig of betrokken te zijn op de volgende momenten:
- a) bij het ongeschikt maken van het gebouw voor de gewone dwergvleermuis, voorafgaand aan de sloop;
  - b) tijdens het aanbrengen of het bepalen van de exacte locaties van de alternatieve (zowel de tijdelijke als de permanente) verblijfplaatsen op geschikte locaties.
- 3.2 Het kan voorkomen dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren. In dat geval dient de ontheffinghouder, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

4. Zorgplicht

- 4.1 De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten beperkt of ongedaan gemaakt worden.
- 4.2 In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van vogels. De werkzaamheden dienen zoveel mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan dient een deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied en/of alle te kappen bomen te controleren op in gebruik zijnde nesten. Als er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld tot na het broedseizoen. Het plangebied moet hiervoor worden vrijgegeven door de deskundige.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

A. Venekamp,
Teammanager Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Afschrift aan:

- ATKB/Buro Bakker (digitaal)
- het College van Burgemeester en Wethouders van Borger-Odoorn (digitaal)

Bezwaar

Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit definitieve besluit, kunnen binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. Voor meer informatie over de bezwaarprocedure zie <http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften>.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag en procesverloop

Op 20 mei 2021 hebben wij een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wet natuurbescherming (Wnb) van ecologisch adviesbureau Buro Bakker/ATKB namens Woonservice (hierna ontheffinghouder). Op 2 februari 2022 heeft de ontheffinghouder ons, naar aanleiding van de door ons gestelde vragen, aanvullende informatie toegestuurd per mail. Het project betreft de sloop en nieuwbouw van woningen aan de Andries Diepenburgweg 7 t/m 17 in Odoorn, gemeente Borger-Odoorn. De ontheffinghouder heeft een ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 en lid 4, van de Wnb voor de gewone dwergvleermuis.

Figuur 1: locatie van het plangebied (rood omlijnd)

2. Wettelijk kader

2.1 *Habitatrichtlijn, bijlage II van verdrag van Bern en Bijlage I van verdrag van Bonn*

De gewone dwergvleermuis is beschermde inheemse soort als bedoeld in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn en is zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vallen o.a. kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven maar ook essentiële vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van de voortplantingsplaats of rustplaats worden hieronder gerekend. Tijdelijke, seizoensgebonden verblijfplaatsen als holen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per individu zijn ook beschermd door artikel 3.5 lid 4 van de Wnb.

Naast artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is ontheffing gevraagd voor artikel 3.5 lid 2 van de Wnb. Gelet op de werkzaamheden die er uitgevoerd worden, valt niet uit te sluiten dat er sprake is van mogelijk opzettelijke verstorening van de gewone dwergvleermuis. Daarom is er eveneens ontheffing van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.5 lid 2 van de Wnb noodzakelijk.

2.2 *Beoordelingsgronden ontheffing verlening*

Op grond van artikel 1.10, lid 3, van de Wnb dienen wij bij het afgeven van een ontheffing op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de ontheffing anders vorm te geven.

Daarnaast blijkt uit de relevante wet- en regelgeving dat de aangevraagde ontheffing alleen kan worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat, de ontheffing aangevraagd wordt onder een aangewezen belang en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De ontheffinghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikel 3.8 lid 5 van de Wnb.

3. **Overwegingen**

Woonstichting Woonservice wil de huidige woningen aan de Andries Diepenbrugweg 7 t/m 17 slopen en vervangen voor nieuwe duurzame woningen. Om te bepalen of de voorgenomen plannen (mogelijk) leiden tot een overtreding van de Wnb, is een quickscan Wnb (zie Buro Bakker rapport kenmerk P19351, d.d. 26 januari 2021) uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat er één paar- en winterverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aanwezig is in het plangebied.

Uitgevoerd onderzoek

Een verkennend onderzoek naar beschermde natuurwaarden is uitgevoerd eind september 2019 door een ecoloog van Bureau FaunaX. Dit verkennend onderzoek had betrekking op een groter aantal woningen in diverse woonkernen, waaronder de woningen aan de Andries Diepenbrugweg in Odoorn. Het verkennend onderzoek bestond uit een bureaustudie en een veldbezoek. Dit veldbezoek is uitgevoerd op 27 september 2019. Tijdens de bureaustudie zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Tijdens het verkennend veldonderzoek is een inschatting gemaakt van de geschiktheid van de woningen voor beschermde soorten. De geschiktheid is beoordeeld op basis van de aanwezigheid van openingen in de woningen, zoals open stootvoegen, ruimtes achter gevelpannen, losliggende dakpannen en toegankelijkheid van de ruimte onder de dakpannen. Naar aanleiding van het verkennend veldonderzoek is een nader onderzoek geadviseerd naar de soorten huismus, gierzwaluw en vleermuizen.

Het onderzoek naar de huismus is uitgevoerd volgens een door BIJ12 opgestelde Kennisdocument Huismus, om juridische houdbaarheid te garanderen. In het projectgebied zijn twee integrale veldbezoeken uitgevoerd, in de periode van 1 april tot en met 15 mei 2020. Daarbij zijn de woningen en de omgeving geobserveerd en is gelet op aanwezigheid van broedende huismussen in en nabij de woningen. Het gierzwaluwonderzoek is uitgevoerd volgens het Kennisdocument Gierzwaluw van BIJ12 (2017). Het onderzoek vond plaats aan het begin van de avond; vlak voor zonsondergang. Dit is de meest geschikte tijd om het invliegen van gierzwaluwen in een opening onder de pannen waar te nemen. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol 20174 met behulp van een Pettersson D240X batdetector en digitale opnameapparatuur. Dit vleermuisonderzoek is door middel van een vijftal avond- of ochtendbezoeken in het zomerhalfjaar van 2020 (mei tot en met september) uitgevoerd onder voor vleermuizen geschikte weersomstandigheden. Tijdens het invallen van de duisternis en in de vroege ochtend is met behulp van de batdetector gepost op verschillende strategische locaties zodat in- en uitvliegende vleermuizen goed konden worden waargenomen.

Er is slechts één locatie van een paar- en (mogelijk) winterverblijfplaats waargenomen van een gewone dwergvleermuis bij Andries Diepenbrugweg 17 te Odoorn. Huismus en gierzwaluw konden uitgesloten worden volgens het gedane aanvullende onderzoek.

Figuur 2: locatie paar- en winterverblijfplaats gewone dwergvleermuis.

Tijdelijke compensatie

Er dienen minimaal vier geschikte kasten te worden geplaatst binnen een straal van 200 meter van de originele verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. Gezien het feit dat het aangetroffen paarverblijf ook mogelijk in de winter wordt gebruikt, dient er een Schwegler winterkast type 1 WQ gebruikt te worden. De kast is zowel geschikt als paarverblijf als winterverblijf. Om te kunnen voldoen aan de mitigatieplicht, dienen er daarom vier van deze type kasten te worden opgehangen. Indien men kiest voor een ander type kast, dient men hierover in contact te treden met het bevoegd gezag.

Woonservice heeft een aantal woningen in eigendom in de buurt van het plangebied waar dergelijke kasten kunnen hangen. Het gaat om de woningen Liniekampen 21-35 en 36-42. De kasten dienen in de nok van de kopgevels geplaatst te worden. Gezien het feit dat deze woningen niet onderzocht zijn op vleermuizen of andere (beschermde) soorten, is het onbekend of er al verblijven of nesten aanwezig zijn. Uit voorzorg dienen de kasten ruim een halve meter van de nok te worden geplaatst.

Figuur 3: Schwegler winterkast type 1 WQ en locatie waar kast dient te komen te hangen.

Figuur 4: locaties van de te plaatsen tijdelijke vleermuiskasten

Deze tijdelijke vleermuiskasten dienen minimaal een half jaar van tevoren geplaatst te zijn aan de gevels. Nadat de permanente voorzieningen zijn gerealiseerd, dienen deze kasten nog minstens een jaar aan de gevel bevestigd te blijven, alvorens de kasten na inspectie van een ter zake kundig ecooloog verwijderd mogen worden.

Permanente mitigatie

Gewone dwergvleermuis

In de nieuwbouw dienen vier (wettelijk minimum) nieuwe geschikte verblijfplaatsen te worden opgenomen. Deze verblijfplaatsen dienen zowel geschikt te zijn als paar- en winterverblijfplaats. Doordat de ontheffingsaanvraag ook het wettelijk belang “ter bescherming van wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats” dient, dienen er meer interne voorzieningen gerealiseerd te worden dan volgens het Kennisdocument van BIJ12 is beschreven. De meest eenvoudige en effectieve methode is om toegankelijke spouwmuren aan te bieden in de nieuwbouw. Dit kan gerealiseerd worden door open stootvoegen met een breedte van 15-20 mm in de spouwmuren toegankelijk te maken voor gewone dwergvleermuizen. Dergelijke voegen moeten op tenminste vier meter hoogte aanwezig zijn bij een vrij aan- en afvliegbare gevel. Vrij aan- en afvliegbaar betekent geen horizontale vlakken op minder dan twee meter van de invliegopening en geen kunstmatige verlichting nabij de gevel. Een andere optie is het plaatsen van inbouwkasten in de gevel, waarbij dezelfde hoogte en toegang er tot dienen te worden aangehouden als bij het aanbrengen van open stootvoegen.

Huismus

Gezien de aanvraag van de ontheffing ook het wettelijk belang “ter bescherming van wilde flora of fauna” dient, is men ook voornemens interne voorzieningen voor de huismus te realiseren. De huismus broedt het liefst onder de eerste rij dakpannen boven de goot. Een mogelijkheid is om vogelschroot te plaatsen onder de tweede of derde dakpannenrij, waardoor huismussen de mogelijkheid krijgen om onder de eerste of tweede rij dakpannen te broeden. De verplaatsing van vogelschroot naar de tweede en derde dakpannenrij verdient altijd de voorkeur boven interne inbouwkasten. Een alternatief is om gebruik te maken van inbouwkasten, zoals de NK MU 07 van Vivara Pro. Deze kasten dienen op minimaal 4 meter hoogte op een noord- of oostgevel gesitueerd te worden. Er kunnen dan minimaal twee kasten worden ingebouwd. Deze kasten dienen wel minimaal 50 cm uit elkaar ingemetseld te worden in verband met het territorium van huismussen.

Maatregelen voor en tijdens de werkzaamheden

De sloop dient te worden uitgevoerd in de minst kwetsbare periode van de aangetroffen gewone dwergvleermuis. Er zijn twee periodes die het minst kwetsbaar zijn voor deze soort. Dit zijn de periodes 1 april tot 15 augustus en 15 oktober tot 1 november.

In 2020 zijn geen broedende vogels in de woningen waargenomen. De onderzoeken waren echter gericht op huismus, waardoor het mogelijk is dat algemene broedvogels niet allemaal zijn geïnventariseerd. Daarom dient er ook altijd buiten het broedseizoen te worden gewerkt van de algemene vogelsoorten (geen werkzaamheden tussen 1 maart en 31 augustus) of dat het plangebied voor 1 maart ongeschikt wordt gemaakt voor broedende vogels.

Ongeschikt maken

Indien er zowel met broedvogels als de gewone dwergvleermuis rekening gehouden dient te worden, dan is het advies om tussen half oktober en 1 november het plangebied ongeschikt te maken door de gevelpannen te verwijderen onder begeleiding van een ter zake kundige ecooloog, nadat de gewone dwergvleermuis is uitgevlogen. Dit dient daarom na zonsondergang plaats te vinden.

Een andere maatregel is het dicht zetten van de gevelpannen met bijvoorbeeld vulschuim en het plaatsen van exclusion flaps voor vleermuizen.

Deze maatregelen dienen uitgewerkt te zijn in een ecologisch werkprotocol, waarbij alle maatregelen die van invloed zijn op de beschermde soorten worden uitgevoerd middels begeleiding van een ter zake kundige ecoloog.

3.1 *Alternatievenafweging*

De woningen dateren uit 1951 en voldoen vanuit technisch, functioneel en energetisch oogpunt niet meer aan de eisen van deze tijd. Om de woningen toch te laten voldoen aan de verduurzamingsopgave voor woningbouwcoöperaties in het kader van internationale afspraken om de CO₂-uitstoot naar beneden te brengen, kan ook gekozen worden voor na-isolatie. Dit heeft hoogstwaarschijnlijk hetzelfde effect op het vleermuisverblijf, wat inhoudt dat deze ook wordt aangetast door de na-isolatie. Dit zorgt daarom voor hetzelfde effect als de huidige sloopplannen. Daarnaast zijn de sloopwerkzaamheden gebonden aan deze locatie.

Woonservice heeft er daarom voor gekozen om de woningen te slopen en woningen terug te bouwen met een A+++ label (nieuwbouw conform NTA 8800). Een dergelijk hoog label wordt met na-isolatie niet gehaald. Het doel van de sloop en nieuwbouw is daarom het bouwen van zeer energiezuinige woningen. Alternatieve oplossingen om het energielabel van de woningen te verbeteren, zijn minder efficiënt. Het isoleren van de woningen zal voor de beschermde soorten net zo ingrijpend zijn. Tevens wordt de sloop op een zodanige manier uitgevoerd dat rekening wordt gehouden met de gewone dwergvleermuis. De sloop wordt dientengevolge uitgevoerd buiten het broedseizoen van de te verwachten vogelsoorten binnen het plangebied en buiten de meest kwetsbare periodes van vleermuizen. Hierdoor worden effecten op beschermde soorten in grote mate voorkomen. Daarnaast worden er tevens tijdelijke en permanente voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis gerealiseerd, waardoor de beschermde soort tijdens de werkzaamheden kan uitwijken. De nieuwe woningen worden geschikt voor de gewone dwergvleermuis opgeleverd. Ook worden er permanente voorzieningen voor de huismus gecreëerd in de nieuwbouw.

Door buiten de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis en algemene broedvogels te werken, de werkzaamheden te faseren en voldoende alternatieve verblijfplaatsen aan te bieden voor deze soort(en), wordt er zoveel mogelijk rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten. Versturende effecten op de beschermde soorten zijn daarom beperkt. Voor de ingreep bestaat geen andere bevredigende oplossing.

3.2 *Belangenafweging*

De ontheffinghouder geeft aan te werken in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats alsmede in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten genoemd in artikel 3.8, lid 5, sub b van de Wnb.

Volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De woningbouwverenigingen bevinden zich in een transitie naar energiezuiniger wonen en dit houdt in het creëren en opleveren van duurzame woningen. Een essentieel onderdeel in de verduurzaming van woningen bestaat uit het verbeteren van de isolatie binnen en buiten de woningen. De doelstelling van de werkzaamheden is om het energielabel te verbeteren naar A of hoger. Het verminderen van de energiebehoefte van woningen is belangrijk voor een gezond leefklimaat voor iedereen en is daarmee van openbaar belang en van invloed op de volksgezondheid.

Alle woningen van woningcorporaties dienen gemiddeld energielabel B te hebben. Dit is het gevolg van bindende afspraken tussen provincies en woningcorporaties. De sloop van de woningen en de nieuwbouw van duurzame woningen draagt bij aan deze doelstelling. De te slopen woningen hebben in dit geval energielabel C en dit wordt teruggebracht naar label A+++.

Deze afspraken zijn op landelijk niveau vastgesteld in het Energieconvenant dat in 2012 is gepresenteerd door de Minister van Binnenlandse Zaken (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Aedes vereniging van woningcorporaties, Nederlandse Woonbond, Vastgoed Belang Vereniging van particuliere beleggers in vastgoed). Hierin is vastgelegd dat de woningbouwsector aanzienlijk moet bezuinigen op het energieverbruik wat gebouw is gebonden. Punt 6 van het Energieconvenant geeft aan dat “alle partijen het belang van energiebesparing zien, vanwege het klimaat, de eindigheid van fossiele brandstoffen en de stijging van de energieprijzen in relatie tot de woonlastenontwikkeling” (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2012). Door nieuwe, meer energiezuinige woningen vindt minder uitstoot plaats, wat leidt tot minder verbruik van fossiele brandstoffen. Dientengevolge wordt de uitstoot van CO₂ gereduceerd. Nederland heeft zich eveneens gecommitteerd aan het Klimaatakkoord van Parijs. Het Parijs Akkoord betekent voor Nederland een beperking van de uitstoot van broeikasgassen met 80% of meer in 2050. Uitvoering daarvan vraagt om behoorlijk ingrijpende veranderingen. Hierdoor dient de voorbereiding en invoering ervan zo snel mogelijk te worden opgepakt, wil dit doel nog te realiseren zijn (PBL, 2016: <http://www.pbl.nl/nieuws/nieuwsberichten/2016/klimaatakkoord-parijs-vergt-ingrijpend-beleid-in-nederland>).

Bescherming flora en fauna

Gezien de ontheffingsaanvraag ook de bescherming van flora en fauna behelst, worden er ook meer vleermuisvoorzieningen aangebracht in de nieuwbouw dan voorgeschreven volgens de Kennisdocumenten van BIJ12. Door meer interne vleermuisvoorzieningen te realiseren in de nieuwbouw dan het minimum (vier stuks), ontstaan er meer geschikte verblijfplaatsen dan dat er verloren gaan voor de gewone dwergvleermuis. Door het laten hangen van de tijdelijke vleermuiskasten ontstaan nog eens vier extra verblijfplaatsen. Deze maatregelen ondersteunen de lokale populatie gewone dwergvleermuizen, alsmede andere vleermuissoorten zoals de ruige dwergvleermuis. In de nieuwbouw is men ook voornemens interne huismusvoorzieningen te realiseren als ecologische plus. Door het realiseren van de extra mussenvoorzieningen, wordt de lokale populatie huismussen versterkt. Het is sterk aan te raden om het huidige groen van de tuinen zoveel mogelijk op te nemen in het nieuwe plan. Dit is van belang om de functionele leefomgeving van de huismus in stand te houden. Indien er geen schuilmogelijkheden voor de huismus nabij de nestgelegenheden aanwezig zijn, heeft de huismus ook niets in het plangebied te zoeken. Het gaat dan om de aanwezige struiken en bomen.

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. De genoemde belangen vormen een voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de aangevraagde soorten te rechtvaardigen.

3.3 *Staat van instandhouding*

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemeen voorkomende vleermuisensoort. De populatie wordt geschat op 300.000 tot 600.000 individuen (Ottenburg & Van Swaay, red., 2014). Uit Adams et. al (2019) blijkt dat het verspreidingsgebied van de gewone dwergvleermuis gunstig is, maar dat (de trend van) de staat van instandhouding onbekend is.

De aangetroffen paar- en winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in de onderzochte woningen maakt onderdeel uit van een grotere lokale populatie. Gezien de leefwijze van deze soort en het type woningen in de omgeving mag er worden aangenomen dat er in de omgeving van het plangebied een netwerk van verblijfplaatsen aanwezig is. In de omgeving zijn veel woningen aanwezig met potenties voor vleermuizen, en zeker voor gewone dwergvleermuizen die aan zeer kleine spleten en kieren al genoeg hebben. Wel is het zo, gezien de opgave qua verduurzaming van woningen (zoals na-isolatie en het plaatsen van zonnepanelen) hoeveel woningen er op langere termijn nog geschikt blijven en zijn.

Door de realisatie van voldoende tijdelijke verblijfplaatsen en een overcompensatie van verblijfplaatsen in de nieuwbouw, is de verwachting dat de gewone dwergvleermuis meer verblijfsmogelijkheden in de wijk krijgt. Negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis worden daarom niet verwacht.

Door de genomen maatregelen qua natuurvrij maken, compensatie en mitigatie, en het feit dat er gewerkt wordt buiten de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis, worden er geen negatieve effecten verwacht op de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis.

3.4 Zorgplicht en broedseizoen

Naast de soort waarvoor de ontheffinghouder de ontheffing heeft aangevraagd, kunnen ook andere (beschermde) soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Artikel 1.11 van de Wnb gebiedt eenieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of specifieke plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt. Naast de zorgplicht dient de ontheffinghouder ook rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Een ecologisch deskundige dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de aangetroffen vogelsoorten in het plangebied ten einde is.

4. Conclusie

Gelet op bovenstaande besluiten wij ontheffing van de Wnb te verlenen. Aan deze ontheffing zijn de voorschriften verbonden zoals vermeld in het besluit.